

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

**ЈЕЗИЦИ И КУЛТУРЕ
У ВРЕМЕНУ И ПРОСТОРУ
X/1**

ТЕМАТСКИ ЗБОРНИК

НОВИ САД, 2022

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ЈЕЗИЦИ И КУЛТУРЕ У ВРЕМЕНУ И ПРОСТОРУ

X/1

Тематски зборник

Уреднице:
Снежана Гудурић
Јасмина Дражић
Марија Стефановић

Нови Сад, 2022

JEЗИЦИ И КУЛТУРЕ У ВРЕМЕНУ И ПРОСТОПУ X/1
JEZICI I KULTURE U VREMENU I PROSTORU X/1
LANGUAGES AND CULTURES IN TIME AND SPACE X/1
LANGUES ET CULTURES DANS LE TEMPS ET DANS L'ESPACE X/1
SPRACHEN UND KULTUREN IN ZEIT UND RAUM X/1
ЯЗЫКИ И КУЛЬТУРЫ ВО ВРЕМЕНИ И ПРОСТРАНСТВЕ X/1
LINGUE E CULTURE NEL TEMPO E NELLO SPAZIO X/1
LENGUAS Y CULTURAS EN TIEMPO Y ESPACIO X/1
NYELVEK ÉS KULTÚRÁK IDŐBEN ÉS TÉRBEN X/1
JAZYKY A KULTÚRY V PRIESTORE A ČASE X/1
LIMBI ŞI CULTURI ÎN TIMP ŞI SPAȚIU X/1
ЯЗИКИ И КУЛТУРИ У ЧАСУ И ПРОСТОПУ X/1

Уреднице: проф. др Снежана Гудурић
проф. др Јасмина Дражић
проф. др Марија Стефановић

Техничке секретарке: мср Јована (Петровић) Марковић и мср Анђелка Гемовић
Издавач: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет
Суиздавач: Педагошко друштво Војводине, Нови Сад

За издавача: проф. др Ивана Живанчевић Секеруш
За суиздавача: Сања Риста

Академски одбор: проф. др Твртко Прћић
проф. др Владислава Гордић Петковић
проф. др Едита Андрић
проф. др Предраг Мутавцић
проф. др Славица Перовић
проф. др Јагода Гранић
проф. др Октавија Неделку
проф. др Давиде Астори
проф. др Жан-Пол Мејер
проф. др Михај Радан
проф. др Тијана Ашић
проф. др Татјана Ђуровић
проф. др Надежда Силашки
проф. др Љубица Влаховић
проф. др Игор Лакић
проф. др Сабина Халупка Решетар
проф. др Татјана Самарџија Грек
проф. др Ксенија Шуловић
проф. др Јелена Ајџановић

Рецензенти: проф. др Октавија Неделку, Универзитет у Букурешту, Румунија
проф. др Мира Трајкова, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Скопље,
Северна Македонија
проф. др Давиде Астори, Универзитет у Парми, Италија

Лектура и коректура: аутори

Идејно решење корица: Mihai Bădescu

ISBN 978-86-6065-717-8

У Зборнику су штампани изабрани радови изложени на конференцији *Језици и културе у времену и простору 10*, одржаној онлајн 20. и 21. новембра 2021. године, као и други радови који по својој тематици и квалитету одговарају профилу Зборника.

Рецензенти појединачних радова:

Ајџановић Јелена, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ајџановић Милан, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ајџановић Наташа, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Андрић Едита, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Astori Davide, *Università di Parma, Italia*; Бабић Биљана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Бајовић Јелена, *Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, Србија*; Бекар Мира, *Универзитет „Св. Кирил и Методиј”*, Скопје, Северна Македонија; Бијелић Татјана, *Универзитет у Бањој Луци, БиХ*; Биланџија Софија, *Универзитет у Београду, Србија*; Vlagoni Robert, *Sveučilište u Puli, Hrvatska*; Блатешић Александра, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Бодрич Радмила, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Богдановић Весна, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Бугарски Ранко, *Универзитет у Београду, Србија*; Валић Недељковић Дубравка, *Универзитет Црне Горе, Црна Гора*; Васић Вера, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Веселиновић Соња, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Веселевић Јерковић Селма, *Универзитет у Тузли, БиХ*; Видаковић Мирна, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Вилић Ивана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Влаховић Љубица, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Војводић Дојчил, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Вујин Бојана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Вујичић Никола, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Вукадиновић Снежана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Вукотић Александра, *Универзитет у Београду, Србија*; Вукчевић Миодраг, *Универзитет у Београду, Србија*; Гак Драгана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Гвозден Владимир, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Гинић Јелена, *Универзитет у Београду, Србија*; Глушац Татјана, *Универзитет Унион, Србија*; Гордић Петковић Владислава, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Granić Jagoda, *Sveučilište u Splitu, Hrvatska*; Грковић-Мејдор Јасмина, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Грухоњић Динко, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Гудурић Снежана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Даниловић Јеремић Јелена, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Делић Владо, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Деспих Ђорђе, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Дојчиновић Биљана, *Универзитет у Београду, Србија*; Драгићевић Рајна, *Универзитет у Београду, Србија*; Дражић Јасмина, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Дробњак Драгана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ђаловић Јовић Марина, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђерговић-Јоксимовић Зорица, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ђорђевић Јасмина, *Универзитет у Нишу, Србија*; Ђоровић Данијела, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђукановић Маја, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђурић Жељко, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђурић Љиљана, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђурић Љубица, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђурић Мина, *Универзитет у Београду, Србија*; Ђурић Пауновић Ивана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ђуровић Татјана, *Универзитет у Београду, Србија*; Escher Christian, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Елаковић Ненадовић Ана, *Универзитет у Београду, Србија*; Ераковић Борислава, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Зарифовић Грковић Мирјана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Звекић-Душановић Душанка, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Зобеница Николина, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ивановић Бранислав, *Универзитет у Београду, Србија*; Ивановић Ненад, *Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија*; Изгарјан Александра, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Јаковљевић Бојана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Јаковљевић Младен, *Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, Србија*; Јањић Марина, *Универзитет у Нишу, Србија*; Јерковић Јелена, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Јовановић Ана, *Универзитет у Београду, Србија*; Јовановић Ж. Владимир, *Универзитет у Нишу, Србија*; Јовановић Романца, *Завод за уџбенике, Нови Сад, Србија*; Јовић Бојан, *Институт за књижевност и уметност САНУ у Београду, Србија*; Јовић Ђаловић Марина, *Универзитет у Београду, Србија*; Кавгић Александар, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Каличанин Милена, *Универзитет у Нишу, Србија*; Кашић Зорка, *Универзитет у Београду, Србија*; Кесић Далибор, *Универзитет у Бањој Луци, Босна и Херцеговина*; Кличковић Далибор, *Универзитет у Београду, Србија*; Кнежевић Јелена, *Универзитет Црне Горе, Црна Гора*; Кнежевић Љиљана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ковачевић Ervin, *Internacionalni univerzitet u Sarajevu, BiH*; Ковачевић Зорица, *Универзитет у Београду, Србија*; Комароми Бојана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Кример Габоровић Сања, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Лазић Коњик Ивана, *Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија*; Лакић Игор, *Универзитет Црне Горе, Црна Гора*; Лалић-Крстин Гордана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Лендак Кабок Каролина, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Леовац Данко, *Универзитет у Београду, Србија*; Лојаница Марија, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Лончар Раичевић Александра, *Универзитет у Нишу, Србија*; Лопичић Весна, *Универзитет у Нишу, Србија*; Лубурић-Цвијановић Аријана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Lujčić Rea, *Sveučilište u Zadru, Hrvatska*; Ljevo-Ovčina Amela, *Univerzitet u Sarajevu, BiH*; Ljubičić Maslina, *Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska*; Максимовић Горан, *Универзитет у Нишу, Србија*; Malita Ramona, *Universitatea de Vest din Timișoara, Romania*; Маринковић Мирјана, *Универзитет у Београду, Србија*; Ма-

рић Биљана, *Универзитет у Београду, Србија*; Марићевих Балаћ Јелена, *Универзитет у Новом Сагу*; Маричић Гордан, *Универзитет у Београду, Србија*; Маричић Месаровић Сања, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Марјановић Саша, *Универзитет у Београду, Србија*; Марковић Желько, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Марковић Ирена, *Свеучилиште и Задру, Хрватска*; Марковић Јордана, *Универзитет у Нишу, Србија*; Марковић Маја, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Мелић Катарина, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Микетић Суботић Сања, *Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, Србија*; Мијушковић Марија, *Универзитет Црне Горе, Црна Гора*; Милановић Желько, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Милић Мира, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Милић Милосављевић Снежана, *Универзитет у Нишу, Србија*; Милорадовић Софија, *Институти за српски језик САНУ, Београд, Србија*; Миљковић Ивана, *Универзитет у Нишу, Србија*; Мишић Илић Биљана, *Универзитет у Нишу, Србија*; Младеновић Радивоје, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Molnar Draženka, *Свеучилиште „J. J. Strossmayer”, Osijek, Hrvatska*; Мутавчић Предраг, *Универзитет у Београду, Србија*; Недељковић Даница, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Нешић Павковић Милена, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Никчевић Багрићевић Александра, *Универзитет Црне Горе, Црна Гора*; Новаков Предраг, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Озер Кагалин, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Павловић Слободан, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Панић Кавгић Олга, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Папаз Младен, *Филозофски факултет, Пале, БиХ*; Пауновић Зоран, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Пејовић Анђелка, *Универзитет у Београду, Србија*; Перовић Славица, *Универзитет Црне Горе, Црна Гора / Универзитет Унион, Србија*; Petete Timothy, *University of Central Oklahoma, USA*; Пешикан Љуштановић Љиљана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Пижурица Маго, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Половина Наташа, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Поповић Наташа, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Продановић Станкић Диана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Прћић Твртко, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Радан Н. Михај, *Зайагни универзитет у Темнишвару, Румунија*; Радельковић Иван, *Универзитет у Сарајеву, БиХ*; Радић Бојанић Биљана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Радовановић Драгана, *Институти за српски језик САНУ / Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, Србија*; Радуловић Ифигенија, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Радуловић Милица, *Универзитет у Нишу, Србија*; Радусин Бардић Наташа, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Рајић Сузана, *Универзитет у Београду, Србија*; Rajević Selma, *Univerzitet „Džemal Bijedić”, Mostar, BiH*; Рељић Митра, *Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, Србија*; Ристивојевић-Рајковић Наташа, *Универзитет у Београду, Србија*; Ристић Гордана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Ристић Стана, *Институти за српски језик САНУ, Београд, Србија*; Runtić Sanja, *Univerzitet u Osijeku, Hrvatska*; Савић Свенка, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Самарџија-Грек Татјана, *Универзитет у Београду, Србија*; Сикимић Биљана, *Балканолошки институти САНУ, Београд, Србија*; Силашки Надежда, *Универзитет у Београду, Србија*; Симић Зоран, *Институти за српски језик САНУ, Београд, Србија*; Симовић Весна, *Универзитет у Нишу, Србија*; Sokoliја Alma, *Univerzitet u Sarajevu, BiH*; Spahić-Šagolj Edina, *Univerzitet u Sarajevu, BiH*; Средојевић Дејан, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Стаменковић Душан, *Универзитет у Нишу, Србија*; Станишић Вања, *Универзитет у Београду, Србија*; Станковић Станислав, *Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, Србија*; Станојевић Веран, *Универзитет у Београду, Србија*; Степанов Страхиња, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Стефановић Марија, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Стикић Биљана, *самостални истраживач, Србија*; Стојановић Пантовић Бојана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Стојичић Виолета, *Универзитет у Нишу, Србија*; Стојичић Војкан, *Универзитет у Београду, Србија*; Стојковски Борис, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Танасић Срето, *Институти за српски језик САНУ, Београд, Србија*; Tekešinović Lejla, *Univerzitet u Sarajevu, BiH*; Тешић Гојко, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Томин Светлана, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Топалов Јагода, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Трајковић Татјана, *Универзитет у Нишу, Србија*; Тривић Анета, *Универзитет у Крагујевцу, Србија*; Uscatu Miliana, *Universitatea din Vest, Timișoara, Romania*; Fetić Mustafa, *Internacionalni univerzitet u Novom Pazaru, Srbija*; Филиповић Јелена, *Универзитет у Београду, Србија*; Филиповић Ковачевић Соња, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Хаџи Пожгај Весна, *Универзитет у Љубљани, Словенија*; Халупка Решетар Сабина, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*; Цакелић Весна, *Универзитет у Београду, Србија*; Ćengić Nermina, *Univerzitet u Sarajevu, BiH*; Чолак Бојан, *Институти за књижевност и уметност, Београд, Србија*; Шуваковић Александра, *Универзитет у Београду, Србија*; Шуловић Ксенија, *Универзитет у Новом Сагу, Србија*.

САДРЖАЈ

Предговор	7
I ЈЕЗИК, КУЛТУРА, ТРАДИЦИЈА	9
JERZY BARTMIŃSKI , <i>Cultural Linguistics (Ethnolinguistics) and Linguoculturology as Two Research Perspectives. A Voice in the Discussion on the Relationship Between “Language” and “Culture”</i>	11
ЈЕЛЕНА Р. БАЈОВИЋ, Концепт „своје : туђе / Црногорци : Турци” у Његошевом <i>Шћепану Малом</i> из транслатолошке перспективе	17
ALEKSANDRA BLATEŠIĆ – SANJA MARIČIĆ MESAROVIĆ, Simbolika ‘anđela’ u leksici i frazeologiji italijanskog, španskog i srpskog jezika.....	29
МЕРИМА КРИЈЕЗИ – ПРЕДРАГ МУТАВЦИЋ, Албанске и грчке номиналне конструкције с белом бојом.....	39
SANJA KRIMER-GABOROVIĆ, Pilot istraživanje o srpskim osnovnim nazivima za boje prema testu izdvajanja i u odabranom frekvencijskom rečniku.....	53
MARTHA LAMPROPOULOU – ANTONINA KOSTIĆ, Stylistics in Comics: a Case study of Interjections in Two <i>Asterix and Obelix</i> Comics in Greek and Serbian	65
РАДМИЛО Н. МАРОЈЕВИЋ, Српски и оријентални етнокултурни концепти (Из компаративне и дијахроне перспективе).....	77
ЈОВАНА МАРЉЕТА, <i>Žene i muškarci</i> u srpskoj i francuskoj frazeologiji	97
МИРЈАНА МАТОВИЋ – САЊА МАРИЧИЋ МЕСАРОВИЋ, <i>Bella ciao</i> у серији <i>La casa de papel</i> : симбол отпора у савременом шпанском медијском контексту.....	107
ТАЊА МИЛОСАВЉЕВИЋ, Лингвокултуролошки и лексикографски опис концепта <i>ipex</i> у српском призренском говору	117
МАША З. ПЕТРОВИЋ ГУЛАНИЧИЋ, Модификовање паремија посредством механизма замене елемената у новинском дискурсу шпанског и српског језика	127
ДРАГАНА РАДОВАНОВИЋ – АНА МАКИШОВА, Словачко-српске везе на примеру свадбене терминологије	137
МИХАЈЛО ФЕЈСА – ЗИНАИДА БУДИНСКИ, Лексичко-семантичко поље боје у русинском, српском и енглеском језику – основни називи за боје	147
ЂУРЂИНА ШИЈАКОВИЋ МАИДАНИК, Тканина у покрету: кодиране поруке Медеје и Филомеле	155
II ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА.....	165
МАРИНА ЈУРИШИЋ, Нешто о предлогу <i>близу</i> у српским народним говорима.....	167
БРАНКИЦА МАРКОВИЋ, Повртарска лексика села Крушедола у Срему	179
МИРЈАНА ПЕТРОВИЋ-САВИЋ, О хидронимима у Јадру.....	195
БИЉАНА М. САВИЋ, Из лексике одијевања у Великом Блашку (код Бањалуке).....	205
САНДРА САВИЋ, Из ономастике Заплања – микротопонимија заплањског села Тасковићи	217

АНА САВИЋ-ГРУЛИЋ – ЈОВАНА БОЛОВИЋ, Из пастирске лексике југоисточне Србије	227
ЗОРАН СИМИЋ, Падежни формализатори просторне супралокализације у херцеговачко-крајишким говорима	237

III КОГНИТИВНА ЛИНГВИСТИКА

JELENA BILJETINA, Jestli ili ne jesti – pitanje je sad: pojmovne metafore sa glagolima jedenja u engleskom i srpskom	251
TATJANA ĐUROVIĆ – NADEŽDA SILAŠKI, The <i>Natural Disaster</i> Metaphor in the Conceptualisation of Crisis in News Media Discourse	263
MIRJANA ZARIFOVIĆ GRKOVIĆ, Konceptualizacija <i>lenjosti</i> u frazeologizmima nemačkog i srpskog jezika.....	273

IV ЈЕЗИК, ГОВОР И ГРАМАТИКА

DANIJELA BAVIĆ – DORJAN HAJDU, Glagoli s partikulom <i>över</i> u savremenom švedskom jeziku	283
ВИШЊА ВИШЊЕВАЦ, Прилог проучавању синтаксе двоструких падежа: двоструки акузатив у староруском и његови преводи на савремени српски језик.....	293
JELENA VLAŠIĆ DUIĆ – IVANA GUSAK BILIĆ, Utjecaj prozodijskih sredstava na razumijevanje sadržaja.....	303
MILANA DODIG – VALENTINA TULOVIĆ, Francuska i srpska glagolska vremena u žurnalističkom diskursu vezanom za pandemiju kovida	313
6 SVETLANA ZDRAVKOVIĆ – SLOBODAN JOVIČIĆ, Percepcija multimodalne verbalne ekspresije: psihološke opservacije.....	325
MARIA-ZOICA BALABAN, Expresii ale spațialității verticale în imaginarul lingvistic românesc	339
NINA ILIĆ – MILORAD MILJKOVIĆ, Glagoli sa postfiksom <i>-ся</i> u ruskom jeziku i njihovi prevodni ekvivalenti u srpskom i engleskom	347
ЈЕЛЕНА ЈАЉОВИЋ, Вредности неких глаголских облика у француском и српском језику економије	363
АНА КРСТИЋ, Конгруенција код немачких говорника српског као наслеђеног језика: координиране и паукалне синтагме	373
ТВРТКО ПРЋИЋ, Osavremenjeni pristup englesko-srpskom leksičkom pozajmljivanju: principi i primene	387
АНКА РАЂЕНОВИЋ – МАЈА БАЊИЋ ЋОСИЋ, Позиционирање перфекта у модерном грчком језику и његови преводни еквиваленти на српском	423
DIANA RISTIVOJEVIĆ, Partikula <i>schon</i> u semantičkoj i sintaksičkoj realizaciji kao partikula stepenovanja, fokusna partikula i rečenični ekvivalent.....	431

БРАНКИЦА МАРКОВИЋ

ПОВРТАРСКА ЛЕКСИКА СЕЛА КРУШЕДОЛА У СРЕМУ¹

У раду је дата лексичко-семантичка анализа повртарске лексике, забележене у Крушедолу, малом фрушкогорском селу у Срему. Грађа је прикупљена помоћу *Уџбеника за бележење њоврттарске лексике* Јордане Марковић, у разговору са старијим мештанима. Прикупљена грађа представљена је и анализирана кроз 12 семантичких поља. Посебна пажња посвећена је одређивању мотива номинације. Досадашња истраживања из ове области нису бројна и везују се већином за призренско-тимочку дијалекатску област, док је само један прилог са простора шумадијско-војвођанског дијалекта, и то са терена Бачке. Стога ће се настојати да се овим радом да скроман допринос проучавању повртарске лексике са простора шумадијско-војвођанског дијалекта, али са подручја Срема.

Кључне речи: српски језик, дијалектологија, шумадијско-војвођански дијалекат, повртарска лексика, село Крушедол (у Срему)

1. УВОД

Крушедол² је сремско насеље које се састоји од Крушедол Села и Крушедол Прњавора. Налази се на јужним падинама Фрушке горе, у општини Ириг, у Сремском округу у Војводини. Према попису из 2002. године, било је 388 становника. Према ранијем попису из 1991. године, Крушедол Село је имало 372, а Крушедол Прњавор 229 становника. Према најновијем попису из 2011. године, Крушедол Село је имало 329, а Крушедол Прњавор 241 становника (Ђурчић 2012: 329, 334).

У Крушедол Селу живи претежно староседелачко сремско становништво. Село је забележено крајем XV века. У селу постоји релативно стара Сретењска црква, која је некадашња задужбина и женски манастир Мајке Ангелине.

Насељавање Крушедол Прњавора везано је за изградњу манастира, који је подигао Ђорђе Бранковић. Манастир је располагао великим поседима који су захтевали радну снагу, па је на својим имањима насељавао сиромашне сељаци и оне који су избегли с турске територије.

„Крушедол постаје знаменит после подизања истоименог манастира, који је саграђен у времену између 1509. и 1514. године. Подигао га је владика Максим уз помоћ своје мајке Ангелине и влашког војводе Јована Нагоје Басарабе. У њему је боравио владика Максим до своје смрти, као митрополит београдски и сремски” (Прица 1991: 10).

Становништво овог села већином се бави земљорадњом (ратарством, повртарством и знатно мање воћарством и виноградарством) и сточарством.

Говор села Крушедола припада сремском говору шумадијско-војвођанског дијалекта, који је описао Берислав Николић у својој монографији *Сремски говор* (Николић 1964).

Прикупљена је и грађа из пункта Крушедол за потребе *Српској дијалектолошкој аџласа*. Упитник је попунио проф. Драгољуб Петровић 1979. године.

Досадашња истраживања повртарске лексике нису бројна и везују се углавном за призренско-тимочку дијалекатску зону (Марковић 1996, 1997; Милошевић-Петровић 2009), док је само

¹ Овај рад финансирао је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије према Уговору број 451–03–68/2022–14, који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

² Подаци су преузети са <https://www.irig.rs/sr/krusedol-selo> и <https://www.irig.rs/sr/krusedol-prnjavor>.

један прилог са простора шумадијско-војвођанског дијалекта, и то са терена Бачке (Драгин 1991). Са овог подручја постоје и два прилога у којима је посебно обрађена коровска флора (Драгин 1984; Шпис-Ћулум 1995).³ Из Срема постоје два прилога, али о ратарској терминологији (Бошњаковић 1988, 1991).⁴ Стога ће се настојати да се овим радом дâ скроман допринос истраживању повртарске лексике са простора шумадијско-војвођанског дијалекта, али са подручја Срема.

Грађа за овај рад прикупљена је 2019. године помоћу *Упитника за бележење њиварске лексике* Јордане Марковић у селу Крушедолу, у разговору са четворо старијих информатора,⁵ као и снимањем њихових казивања на аудио-касете. Прикупљена лексика је представљена и анализирана кроз 12 семантичких поља. Посебна пажња посвећена је одређивању самих мотива номинације.

Циљ овог рада је да се опише, опише и на тај начин трајно забележи и сачува од заборава повртарска лексика овог малог сремског села.

2. ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА

Друго поглавље састоји се из две целине. У првој је прикупљена грађа класификована и анализирана у оквиру 12 семантичких поља, док је друга целина посвећена одређивању мотива номинације.

Прикупљена лексика класификована је у следећих 12 семантичких поља:

- 2.1. Називи повртарских култура
- 2.2. Називи земљишта према изгледу, намени и величини
- 2.3. *Nomina agentis*
- 2.4. Припрема земљишта за сетву
- 2.5. Садња
- 2.6. Нега
- 2.7. Раст и зрелост
- 2.8. Поврће ометено у развоју
- 2.9. Брање
- 2.10. Алат
- 2.11. Коров
- 2.12. Смештај

I

2.1. НАЗИВИ ПОВРТАРСКИХ КУЛТУРА

У прво семантичко поље груписани су називи повртарских култура. Најпре се наводи латински назив биљке, дат према *Ботаничком речнику* (Симоновић 1959), а затим општи назив, називи појединих врста и њихових делова итд., у зависности од тога шта је Упитником тражено. Лексеме које су добијене као одговор на тражена питања из Упитника дате су акцентоване, онако како су их информатори наводили, и то у оквиру сваког семантичког поља.

³ Овде треба поменути и рад *О нашим варивима* (Тројановић 1935), где се наводе називи варива прикупљени на ширем простору (детаљније о овоме в. у Недељков, Марковић 2015: 265).

⁴ Одређени број лексема из домена повртарске терминологије може се наћи и у *Речнику српских говора Војводине*, у којем је представљен лексички репертоар са овог терена (уп. РСГВ 2019).

⁵ Овим путем се захваљујем својим информаторима – баки Милици Продановић (рођ. 1926, која је преминула 2021. године), Живојину Марковићу (рођ. 1935), Јелици Марковић (рођ. 1947) и Ђорђу Марковићу (рођ. 1944) на гостопримству и лепој сарадњи.

2.1.1. Allium

- 2.1.1.1. Општи назив за биљку Allium је *лўкац*.
 2.1.1.1.1. Хипокористични назив је *лўкйћ*.
 2.1.2. Млади, зелени лук назива се *млади лўкац*.
 2.1.3. Зрели (матори) плод назива се *стйари лўкац*.
 2.1.4. Према врсти које се гаје у месту разликују се *црни* и *бѣли лўкац*.
 2.1.5. Врсте црног лука су: *йдиачар* и *холандски*.
 2.1.6. Врсте белог лука су: *јесѣњи* и *йрдеињи*.
 2.1.7. Делови биљке Allium сера (црног лука) су: *жйле*, *лйавица*, *йерйја* и *бйк/ йзвода*.
 2.1.7.1. Исцветали део код биљке Allium сера (црног лука) назива се *бйк*, *йзвода*.
 2.1.7.2. Део главице биљке Allium сера (црног лука) је *рѣбро*, *рѣжањ*.
 2.1.8. Део главице биљке Allium sativum (белог лука) је *чѣн/ чѣњ*.
 2.1.9. Плод који се једе од црног и белог лука назива се *лйавица*.
 2.1.10. Црни лук припремљен за сађење назива се *арйацик* и *сејанац*.
 2.1.11. Црни лук у виду отпада именује се лексемом *лўске*.
 2.1.12. За покварени лук каже се да је *йстриулио*, *йрўо лўкац*, односно да *клијйва*, *йпрули*.
 2.1.13. Скуп уплетених главица црног или белог лука назива се *вѣнац*. Забележен је и облик мно-
 жине *вѣнци*.
 2.1.14. Скинуте суве лўске црног лука у којима се фарбају ускршња јаја зову се *лўковйна*, одно-
 сно информатори кажу: „*фйрбамо у луковини*”.

2.1.2. Apium graveolens

- 2.1.2.1. Општи назив за биљку Apium graveolens је *цѣлер*.

2.1.3. Armoracia lapathifolia

- 2.1.3.1. Општи назив за биљку Armoracia lapathifolia је *рѣн*.

2.1.4. Beta vulgaris

- 2.1.4.1. Општи назив за биљку Beta vulgaris је *рѣйа*.
 2.1.4.2. Врсте биљке Beta vulgaris су: *стйчна* и *шѣћѣрна рѣйа*.
 2.1.4.3. Делови биљке Beta vulgaris су: *кѣрѣн*, *жйле*, *йлѣг*, *рѣй* и *лйише*.

2.1.5. Brassica

- 2.1.5.1. Општи назив за биљку Brassica је *кўйус*.
 2.1.5.1.1. Хипокористични назив је *кўйушчић*.
 2.1.5.1.2. Пејоративни назив је *кўйўсина*.
 2.1.5.2. Према боји разликују се *бѣли* и *црвени* или *йлйви кўйус*.
 2.1.5.3. Према времену садње постоје *рйни* и *јесѣњи кўйус*.
 2.1.5.4. Делови биљке Brassica су: *кѣрѣн*, *дўгачке јйке жйле* и *лйавица* и *лйстй*.
 2.1.5.5. Купус спремљен за зимницу назива се *кйсели кўйус*, за *кйселѣње*, *йрѣколе*.

2.1.6. Brassica oleracea

- 2.1.6.1. Општи назив за биљку Brassica oleracea је *карфйѣл бѣли*.

2.1.7. *Brassica oleracea gogylodes*

2.1.7.1. Општи назив за биљку *Brassica oleracea gogylodes* је *келераба*.

2.1.8. *Capsicum annum*

2.1.8.1. Општи назив за биљку *Capsicum annum* и њен плод је *паприка*.

2.1.8.1.a. Општи назив за скупину паприка (облик множине) је *паприке*.

2.1.8.1.1. Хипокористични назив је *папричица*.

2.1.8.1.2. Пејоративни назив је *паприкџина*.

2.1.8.2. Врсте паприке према изгледу: *бабура*, *слóново ўво*, *рба*, *парадајз-паприка* или *папилицианара* (пљосната).

2.1.8.3. Врсте паприке према намени: *жуџа* – за зимницу, *слóново ўво* – за *ајвар* и *шићара* – за *венац*.

2.1.8.4. Остале врсте паприке су: *хорбика*, *лџковачка* и *дулмеџара* (јако љута, округла).

2.1.8.5. Мала љута паприка зове се *феферона*/ *фафарона*.

2.1.8.6. Скуп нанизаних и осушених паприка је *венац*.

2.1.8.7. Квалитетна паприка назива се *мџнаџа*.

2.1.8.8. Делови биљке *Capsicum annum* су: *жуџе*, *кóрѣн*, *стíрџк*, *тpане*, *лиџи*, *зајѣрци*, *пџи*, *цвѣи* и *плòд*.

2.1.8.8.1. Део којим се плод држи за стабло назива се *пџиџка*, *дрџка*.

2.1.8.8.2. У унутрашњости плода налази се *сџе*.

2.1.8.8.3. Кад се са биљке скине (обере) плод остаје *стáбљика*, *дѣбели стíрџк*.

2.1.8.9. Начини остављања паприке за зимницу су разни: *ајвар*, *пџена*, *шџиџа* и *папилицианка*. Информаторка наводи: „*Папилицианка се пòсебно бáрила са зџином; пòсолимо и онда слáжемо у пџе и шò мòже да се шрòши òдма*”.

2.1.8.10. Уситњена паприка за запришку назива се *стџина*, *млѣвена*, *алева*.

2.1.9. *Citrullus vulgaris* и *Cucumis melo*

2.1.9.1. Општи назив за биљке *Citrullus vulgaris* и *Cucumis melo* заједно је *бòсџан*.

2.1.9.2. Општи назив за биљку *Citrullus vulgaris* је *лубеница*.

2.1.9.3. Врсте лубенице су: *кpáљица слáџи*, *мађарка*/ *мађарица*, *шàрена*, *шáмно зèлена*.

2.1.9.4. Општи назив за биљку *Cucumis melo* је *дџа*.

2.1.9.5. Врсте диње су: *ананас*, *вѣлике рáйаве* и *дѣсерџина*.

2.1.9.6. Делови биљака *Citrullus vulgaris* и *Cucumis melo* су: *жуџе*, *шџера лòзу* (*стáбло*), *врѣже*, *цвѣи*, *лиџи* и *плòд*.

2.1.9.6.1. Делови плода обеју биљака су: *кòра*, *срџе* и *сџе*.

2.1.10. *Cucumis sativus*

2.1.10.1. Општи назив за биљку *Cucumis sativus* је *кpáџавац*.

2.1.10.1.a. Назив за скупину (више њих): *кpáџавци*.

2.1.10.1.1. Хипокористични назив је *кpасџавчиџ*.

2.1.10.1.2. Пејоративни назив гласи *кpасџавчина*.

2.1.10.2. Врсте краставца су: *кòрнџиòн*, *салáџар*, *сџнчани пòџок*.

2.1.10.2.1. Врста ситног краставца је *кòрнџиòн*.

2.1.10.3. Делови биљке *Cucumis sativus* су: *жуџе*, *стáбло* или *дѣбљи стíрџк*, *врѣже*, *цвѣи*, *òдмеџак*, *лиџи* и *плòд*.

2.1.10.3.1. Делови плода су: *кòра* и *сџе*.

2.1.10.4. Плод остављен за семе назива се *сџењак*.

2.1.11. *Cucurbita melo* и *Cucurbita melopepo*

- 2.1.11.1. Општи назив за биљку *Cucurbita melo* је *бундева*, *тйквa*.
 2.1.11.1.1. Хипокористични назив је *бундевица*, *тйквица*.
 2.1.11.1.2. Пејоративни назив је *бундеветина*.
 2.1.11.2. Врсте тикве према боји су: *бѐла*, *жyтa* и *зѐлена*.
 2.1.11.3. Врсте тикве према изгледу су: *лёбудов врёи* и *тёмбурёце – од љдла мётра дyтaчке* (за колаче).
 2.1.11.4. Тиква за поховање назива се *бундевица*, *тйквица*.
 2.1.11.5. Општи назив биљке *Cucurbita melopepo* је *бѐла бундева*/ *бѐла слётика бундева*.
 2.1.11.6. Делови биљке су: *жyле*, *врёе*, *цвёи*, *лёсти* и *љдг*.
 2.1.11.6.1. Делови плода су: *кёра*, *сёмёнка*/ *сёме* и *мёсо*.
 2.1.11.7. Назив за биљку *Legenaria vulgaris* је *тйква* за *нашётаче*.

2.1.12. *Daucus carota hortensis*

- 2.1.12.1. Општи назив за биљку *Daucus carota hortensis* је *шартарёа*/ *шантарёа*.
 2.1.12.2. Врсте шаргарепе су: *црвена*, *жyтa* и *карёина* (*зашyбаста*).
 2.1.12.3. Шаргарепа којој је одстрањено лишће назива се *срце од шартарёе*.

2.1.13. *Petroselinum hortense*

- 2.1.13.1. Општи назив за биљку *Petroselinum hortense* је *пёршун*.
 2.1.13.2. Врсте першуна су: *рёйквён* (краћи, има доста жила околo) и *дyтaчки*.

2.1.14. *Phaseolus*

- 2.1.14.1. Општи назив за биљку *Phaseolus* је *пёсyљ*.
 2.1.14.2. Врсте пасуља према боји су: *бѐли*, *жyти*, *шёрени*, *брён*, *зѐлени*, *тёмно жyти* – *вёзнац*.
 2.1.14.3. Остале врсте су: *тёйовац* (крупан), *љдлуёёовац* (плёснат, није крупан као тетовац) и *пёсyљица* (ситан).
 2.1.14.4. Врсте пасуља према изгледу стабла су: *чyчавац* (ниски), *пёйровски* и *вёзнац* (не лозе се) и *бѐли* (се лёзе).
 2.1.14.5. Делови стабла пасуља су: *жyле*, *сёбљика* или *сёрyк*, *лёсти*/ *лёиће*, *цвёи* и *мёуна*.
 2.1.14.6. Плод се зове *зрёно*. Информаторка наводи: „У мёуни је зрёно”.
 2.1.14.7. Врста која се једе са махуном зове се *борёнија*.
 2.1.14.8. Врсте борёније су: *жyтa*, *шёрена се не лёзи* и *зѐлена*.
 2.1.14.9. Део у коме су смештена зрна назива се *мёуна*.
 2.1.14.10. За процес вађења пасуља из махуне информатори кажу *тйyца се* и *млётимо*.
 2.1.14.11. Осушена стабљика која се користи у исхрани стоке зове се *пёсyљевина*.

2.1.15. *Faba*

- 2.1.15.1. Општи назив за биљку *Faba* је *бёб*.

2.1.16. *Pisum sativum*

- 2.1.16.1. Општи назив за биљку *Pisum sativum* је *пёшак*.
 2.1.16.2. Врсте биљке *Pisum sativum* су: *дёмёи*, *америчко чyдо*, *шећерац*, *келвёдён* и *баёремац* (рани).

2.1.16.3. Остаци стабла после бербе зову се *траниковина*.

2.1.17. *Raphanus sativus* и *Raphanus radicola*

2.1.17.1. Општи називи за биљке *Raphanus sativus* и *Raphanus radicola* су *ротква* и *ротквица* (мала, црвена).

2.1.17.2. Врста роткве: *бела ротква*.

2.1.17.3. Ротква која је истерала семе назива се *порошиљика*.

2.1.18. *Solanum lycopersicum*

2.1.18.1. Општи назив за биљку *Solanum lycopersicum* је *парадајз*.

2.1.18.1.а. Општи назив за скупину биљака: један информатор је рекао да не зна, други су навели да не користе облик множине.

2.1.18.1.1. Хипокористични назив је *парадајзић*.

2.1.18.1.2. Пејоративни назив: информатори нису знали одговор.

2.1.18.2. Врсте парадајза су следеће: *јабучар* = *рани новосадски*, *домћи*, *волџско срце* и *касни*.

2.1.18.3. Делови стабла биљке *Solanum lycopersicum* су: *жйле*, *стабљика* или *сирук*, *ййе*, *тране*, *цвѣти*, *листи*/ *лишће*, *зайерци*, *заметак* и *илђг*.

2.1.18.3.1. Део којим се плод држи за стабљику назива се *йѣтѣлка*.

2.1.18.3.2. Делови плода су: *љуска*, односно *кожа*, *семе* и *месо од парадајза*.

2.1.18.4. Квалитетан плод назива се *меснаи*.

2.1.19. *Solanum melongena*

2.1.19.1. Општи назив за биљку *Solanum melongena* је *пациљан*, *паци* *парадајз*.

2.1.20. *Solanum tuberosum*

2.1.20.1. Општи назив за биљку *Solanum tuberosum* је *кромпир*.

2.1.20.1.1. Хипокористични назив је *кромпирйћ*. Забележен је и облик множине *кромпирйћи*.

2.1.20.2. Врсте кромпира су: *бели*, *жйти* и *дезирѣ* (црвени).

2.1.20.3. Кромпир који се оставља за семе назива се *сѣмени кромпир*.

2.1.20.4. Врсте кромпира с обзиром на време убирања су: *рани* (у марту се сеје), *роза рани*, *мајски* и *јесѣњи*.

2.1.20.5. Делови стабла су: *жйле*, *лесина* или *сирук* (стабљика), *листи*/ *лишће* и *цвѣти*.

2.1.20.6. Танки омотач око плода назива се *љуска*, *кожа од кромпира*.

2.1.20.7. Скидати кору с младог кромпира каже се: *йулити*. Информатори наводе: „*Скидамо љуске, остирѣжемо само*”.

2.1.20.7.1. Скидати кору каже се *љуштити*. Забележен је и облик свршеног вида *ољуштити*.

2.1.20.7.2. Скидање коре назива се *љушћење*.

2.1.20.8. Израстине из плода зову се *клице*, *жйле*.

2.1.20.9. За кромпир који има такве израстине каже се да је *проклијо*.

2.1.21. *Spinacia oleracea*

2.1.21.1. Општи назив за биљку *Spinacia oleracea* је *шпанѣи*/ *шпанѣ*.

2.1.22. *Pastinacia sativa*

- 2.1.22.1. Општи назив за биљку *Pastinacia sativa* је *пашиџрмџк*.
2.1.22.2. Врсте ове биљке су *роџквџн* (доле има само репић) и *дуџачки*.

2.2. НАЗИВИ ЗЕМЉИШТА ПРЕМА ИЗГЛЕДУ, НАМЕНИ И ВЕЛИЧИНИ

Друго семантичко поље окупља називе земљишта, груписане према изгледу, намени и величини.

2.2.а. Према изгледу

- 2.2.а.1. Општи назив за обрадиву површину је *њџва*.
2.2.а.2. Лоша, неплодна њџва зове се *лоџа њџва*, односно *чеџврџа*, *џдеџа*, *шесџа*, *сеџма клџса*. Информатор каже: „*Тџ су лџваге, вџћа, али сџџара вџћа*”.
2.2.а.3. Песковито земљиште назива се *џескџвиџа зџмџа*.
2.2.а.4. За земљиште црвене боје информатори нису знали одговор, пошто такве земље нема овде.
2.2.а.5. Земљиште жуте боје назива се *жџџа зџмџа*.
2.2.а.6. Земљиште беле боје је *бџла зџмџа*.
2.2.а.7. Плодна земља црне боје је *џрџница*, *џраџница*.
2.2.а.8. Лепљиво земљиште је *сџџница*.
2.2.а.9. Мочварно земљиште зове се *мџчвџрно*, *рџџи*, *џрскџвиџо*.
2.2.а.10. Косо земљиште на коме се вода не задржава назива се *сџџрана*, *брџго*, *брџџвиџо*.
2.2.а.11. Њџва на сунчаној, јужној страни зове се *сџнчана сџџрана*, *челџџек*.
2.2.а.12. Њџва коју сунце не греје, њџва „у сенци” је *сеџвџрна сџџрана*, *у брџџима*, *брџџвиџа*.
2.2.а.13. Равна њџва зове се *равџџа*/*равџџа*.
2.2.а.14. Неравна њџва је *брџџвиџа*.
2.2.а.15. Њџва на месту где је искрчена шума зове се: *њџва на крџевини*, *чџџџо зџмџџиџе*, *чџџџџа*.
2.2.а.16. Запуштена, необрађена њџва назива се *џџрџџо*.
2.2.а.17. За земљу која се разрађује информатор наводи *џџџџа да рџзорем*.
2.2.а.18. Њџва по којој има камења је *камџџџа*.
2.2.а.19. Каменито земљиште назива се: *нема*/ *не знају информатори*.
2.2.а.20. Земљиште обрасло травом зове се *зџџџџџено*, *зџџџџџено*.
2.2.а.21. Земљиште тешко за обраду је *џвџрџа зџмџа*, *сџџница*, *чвџсџа зџмџа*.
2.2.а.22. Растресито земљиште које се лако обрађује назива се *мџкана зџмџа*.
2.2.а.23. Нагнуто, косо земљиште назива се *сџџрана*, *брџџвиџо*.
2.2.а.24. Неравно земљиште је *џрџаво*, *бџсџџџо*, *џџбџџџџо*.

2.2.б. Према намени

- 2.2.б.1. Земљиште према намени може бити *њџва* и *бџџџџа*/*бџџџџа*.
2.2.б.2. Делови земљишта припремљени за посебну намену зову се: у башти – *лџџа*; у воћњаку и винограду – *рџџ* и на њиви – *брџџа*.
2.2.б.3. За обрадиву површину под кромпиром информатори немају посебан назив.
2.2.б.4. Обрадива површина под купусом назива се *кџџџџџџе*.
2.2.б.5. Њџва под бостаном зове се *бџсџџан*.
2.2.б.6. Мања обрадива површина на којој је засађен лук назива се *лџџа*.
2.2.б.7. Земљиште на ком се припрема расад зове се *рџсџџџџик*.

2.2.в. Према величини

- 2.2.в.1. Површина земље од 100 м² назива се *âp*.
 2.2.в.2. Површина од 100 ари је *xëkîiar*.
 2.2.в.3. Површина од 0,72 ха зове се *jÿïïpo*.
 2.2.в.4. Површина од 10 ари: нема овде; један информатор је рекао да зна да се то зове *gÿlum* у Босни.
 2.2.в.5. Неки други начини мерења земље су следећи: *ланац – тло је иëтï фрïиãља (jÿïïpo и фрïиãљ)* и на *фãтï – двã мëtïера са двã*, односно информатор наводи следеће: „*Jëdãн мëtïер и деведëсëтï ðсам сãнïиимëïãра jëdãн фãтï йма. Тò се мëрило фãтïом*”.

2.2.г.

- 2.2.г.1. Граница између две њиве зове се *ïpãница, мëђа*.
 2.2.г.2. Простор између мањих засађених површина су *сïïãзе*.

2.3. NOMINA AGENTIS

У оквиру трећег семантичког поља нашли су се називи за вршиоце појединих радњи (*nomina agentis*) у домену повртарства.

- 2.3.1. Општи назив за онога ко ради на земљишту је *сëљãк*.
 2.3.2. Онај који гаји поврће назива се *баштïðвãн, йðвëтïар*.
 2.3.3. Радник који оре је *ðpãч*.
 2.3.4. Радник који копа назива се *кòйãч*.
 2.3.5. Радник који риља је *pÿљãч*.
 2.3.6. Радник који сеје зове се *сëjãч*.
 2.3.7. Радник који дрља назива се *ðpљãч*.
 2.3.8. Радник у башти је *баштïðвãн*.
 2.3.9. Онај који бере зове се *бëpãч, нãдничар*. Регистрован је и облик ж.р. *бëpãчица*.
 2.3.10. Радник који узгаја бостан је *бостïãнчиjа*.

2.4. ПРИПРЕМА ЗЕМЉИШТА ЗА СЕТВУ

Четвртим семантичким пољем обухваћене су лексеме којима се именују радње везане за припрему земљишта за сетву.

2.4.а.

- 2.4.а.1. Ров у земљи направљен ралом или плугом назива се *бpãзда*.
 2.4.а.2. Обрада земље плугом, ралом или трактором зове се *ðpãње*.
 2.4.а.2.1. Обрађивати земљу плугом, ралом или трактором каже се *ðpãтïи, ðpем*.
 2.4.а.3. Орање од средине ка крајевима је *нãсïïкãње*.
 2.4.а.4. Орање од крајева ка средини зове се *ðpãње на ãјс*.
 2.4.а.5. Јесење орање назива се *йлïïкò ðpãње, уïãрење*.
 2.4.а.5.1. Плитко орати каже се *уïãритïи, ÿpеорãвãтïи, йлïïкò ðpãтïи*.
 2.4.а.6. Обрада земље мотиком је *кòйãње*.
 2.4.а.6.1. Обрађивати земљу мотиком каже се *кòйãтïи*.
 2.4.а.7. Обрађивање земље мотичицом зове се *кpëсãње*.
 2.4.а.7.1. Обрађивати земљу мотичицом каже се *кpëсãтïи, ðкpесãтïи*.
 2.4.а.8. Мотиком правити редове за сађење каже се *ïpãвим pëд/ бpãзду*.

- 2.4.a.9. Радња обраде земље ашовом назива се *ашовљење*.
 2.4.a.9.1. Обрађивати земљу ашовом каже се *ашовићи*, *ашовим*.
 2.4.a.10. Копати будаком каже се *бӯдачићи*.
 2.4.a.10.1. Претходна радња назива се *бӯдачење*.
 2.4.a.11. Обрађивати земљу дрљачом каже се *дрљачићи*.
 2.4.a.11.1. Радња обраде земље дрљачом зове се *дрљачење*.
 2.4.a.11.2. Завршити обраду земље дрљачом каже се *подрљачићи*, *подрљачо сам*.
 2.4.a.12. Дубока бразда преко обрађене њиве којом вода тече назива се *јендек*, *канџ*.
 2.4.a.13. Равнати земљу каже се *шањираћи* и *изирабуљати*.
 2.4.a.14. Поново копати земљу каже се *прекојаваћи*, *пожбацавати*.
 2.4.a.15. Изрази у вези са претходним радњама: „Забрџила сам” – ‘тако ил’ никако’; „Ала је овџ забрџило!” – ‘вредан, радан, ради пуном паром’.

2.4.б.

- 2.4.б.1. Разбацивати ђубриво по њиви каже се: *бацаћи ђубре*, *ђубрићи*; *разбациво сам ђубре* (стајско), *расцириво сам ђубре* (вештачко).
 2.4.б.1.1. Разбацивање ђубрива по њиви назива се: *бацање ђубрива*, *разбацивање*, *ђубрење*.
 2.4.б.2. Врсте ђубрива су: *сџањак*/ *сџањско*/ *шиџањско* и *вештачко*.
 2.4.б.2.1. Врсте домаћег ђубрива су: *сџањак* = *шиџањско*, *кокџије* и *свињско*.
 2.4.б.3. Према квалитету разликују се две врсте ђубрива: *уџрело*, *преџрело* (добро, квалитетно) и *славовиџо*, *сџо* (лошије, неквалитетно).
 2.4.б.4. Изрази у вези са ђубривом: „*Ти си ђубре!*” „*Ђубре једно!*” – ‘покварена, безобразна особа’.

2.4.в.

- 2.4.в.1. Начини припреме земљишта за сађење су различити: *у рџове*/ *на рџове* = *на брџде*, *на куџице* и *у лџе*.
 2.4.в.2. Поврће које се сади у редове: *зелен*, *лукац*, *мак*, *салџа*, *шиџањ*, *грашак*.
 2.4.в.3. Поврће које се сади у мале јамице: *крџиџ*, *џасџ*, *бунџе*, *борџија*, *крџиџи*, *бџиџ*, *келераба*, *џекла* и *блџиџа*.
 2.4.в.4. Поврће које се сади прављењем рупа у земљи специјалном алатком: *џараџ*, *џиџиџа*, *куџиџ*, *крџиџиџ* (ако су у расади).

2.5. САДЊА

У пето семантичко поље сврстане су лексеме везане за садњу повртарских култура.

- 2.5.1. Процес убацивања семена у земљу назива се *сејање*.
 2.5.2. Начини сејања су различити: *у брџу*/ *у рџове* = *разбацивање*, *у куџице* = *убацивање* и *по мџиџу*.
 2.5.3. Вађење младих стабљика назива се: *чуџање* (за лукац, ротквицу), *вађење* (за зелен), *брање* (за блитву, спанаћ).
 2.5.4. Извадити расад из земље каже се: *иџиџаћи*.
 2.5.5. Поново засадити биљку, пренети је на друго место каже се: *расџиџи*, *преџиџи*.
 2.5.5.1. Претходна радња назива се: *рџада* (расађује), *преџавање*.
 2.5.6. Појединачна млада биљка назива се: *сџањка*, *сџиџ*.
 2.5.7. Биљка почупана са кореном и земљом зове се: *иџиџана*.

- 2.5.8. Правити размак између растиња каже се: *раичуи́вати*, *проко́вати*.
- 2.5.8.1. Претходна радња назива се *раичуи́вање*, *проко́вање*.
- 2.5.9. Поново садити или расађивати тамо где није равномерно никло каже се: *пои́нувати*, *пои́нути*.
- 2.5.9.1. Претходна радња зове се: *пои́нување*.
- 2.5.10. За семе које не може да исклија каже се да је *про́мрзло*, *не́лодно*.
- 2.5.11. За поврће које је ретко засађено на њиви каже се да је *ре́тко ни́кло*.
- 2.5.12. Повртарске културе које се сеју су: *борàнија*, *иàсџ*, *мак*, *тра́шак*, *цвекла*, *бòсман*, *келера́ба*, *блѝва*, *бу̀ндева*, *ро̀тквица*, *сала̀та*, *зе́лен*, *кро̀мѝр*, *шѝанѝ*.
- 2.5.13. Повртарска култура која се сади је *лу̀кац*.
- 2.5.14. Повртарске културе које се најпре сеју, а затим саде су: *парада́јз*, *ѝаѝрика*, *ку̀ус*.
- 2.5.15. На целој њиви саде се: *кро̀мѝр*, *ѝасџ*, *борàнија*, *бòсман*, *ку̀ус*, *лу̀кац*.
- 2.5.16. Поврће које се сади уз неку другу биљку је *ѝасџ*.
- 2.5.17. Култура уз коју се сади је *кукџ́руз*/ *ку̀руз*.
- 2.5.18. Културе које се заједно саде (у пару): *ѝасџ* – *кукџ́руз*, *ше́ерац* – *бу̀ндева*.

2.6. НЕГА

Лексеме којима се означавају радње везане за негу повртарских култура, класификоване су у шесто семантичко поље.

- 2.6.1. Чишћење траве назива се *и́левљење*.
- 2.6.1.1. Чистити траву каже се *и́левити*.
- 2.6.2. Поливање водом зове се *зали́вање*.
- 2.6.3. Заливање наводњавањем је *наводњавање*, али информатори то нису радили.
- 2.6.3.1. Заливати наводњавањем каже се *наводњава́ти*.
- 2.6.4. Канал за наводњавање зове се *ка̀нал*.
- 2.6.5. Колац који се побادا уз биљку да расте право назива се: *ѝа́чка*/ *ѝа́чке* и *ко̀лац*/ *ко̀ље*.
- 2.6.6. Пободање коца уз биљку да би расла право назива се *ѝа́чкање*.
- 2.6.6.1. Побадати притку каже се: *ѝа́чка̀ти*, *ѝо̀тачка̀ти*, *ѝо̀кòлчѝти*.
- 2.6.7. Прво окопавање зове се: *и́рво ко̀пање*, *и́рашење*, *ко̀пање*.
- 2.6.8. Друго окопавање је *за̀и́риѝње*, *навла́чење* (само код кромпира), *ѝодбацѝвање* (код лука, бостана, бундеве), *гру̀то ко̀пање* (за све остале повртарске културе).
- 2.6.8.1. Окопавати по други пут каже се *за̀и́риѝ̀ти*, *ѝодбацѝва́ти*, *навла́чѝти*, *ко̀пати*.
- 2.6.9. Радња кидања гранчица или лишћа ради бољег напредовања код парадајза се зове *зала̀мњање*, а код лука *кѝдање* *бѝкòва*.
- 2.6.9.1. Радити претходну радњу каже се *зала̀мати*, *кѝдати*.

2.7. РАСТ И ЗРЕЛОСТ

Седмим семантичким пољем обухваћене су лексеме којима се именују радње везане за раст и зрелост повртарских култура.

- 2.7.1. Младо растиње за садњу назива се *ра̀сага*.
- 2.7.2. Пустити клицу каже се: *искли́јати*, *прокли́јати*.
- 2.7.3. Кад се биљка појавила изнад земље каже се: *ни́кла*, *ни́че*, *кли́јала*.
- 2.7.3.1. Претходна радња зове се *кли́јање*.
- 2.7.4. За засађену биљку која се примила и кренула да расте каже се: *до̀бро се и́римила*, *и́римила се*, *ѝдсејано је ни́кло*.

- 2.7.5. Кад се биљка развија, постаје већа каже се: *на̀йрегује*.
- 2.7.6. Кад је биљка пустила гране каже се: *ра̀зїранала се, њ̀устїшла за̀йерке*.
- 2.7.7. За напредну биљку каже се: *на̀йредна, б̀уја*.
- 2.7.8. За заостало поврће каже се: *ло̀ше, кр̀жља̀во, нѐ_иде, сла̀бо ш̀еџа*.
- 2.7.9. Грана израсла директно из корена зове се *їзраслица*.
- 2.7.10. Кад биљка пусти секундарне младице, то су: *їзданци, за̀йерци*.
- 2.7.11. Јалови изданак назива се *за̀йерак*.
- 2.7.12. Кад истера цвет каже се: *цвѐтїл_је, цвѐтїло*.
- 2.7.13. Вештачко опрашивање поврћа назива се: *їрскање, їрашење*.
- 2.7.14. Кад биљка почне да ствара плодове каже се: *одмеће се, ш̀еџа њл_од*.
- 2.7.15. Кад биљка почне да прави главицу каже се: *уїла̀вичила се, ф_ормїра л_авице*.
- 2.7.16. Кад се појаве ретки плодови каже се: *редак њл_од*.
- 2.7.17. Кад почиње да зре каже се: *руди, зару̀дило се, њ_д_чело је да зрѐ*.
- 2.7.18. Кад је делимично зрео плод каже се: *зару̀дило, њ_д_чело да зрѐ*.
- 2.7.19. Кад плод образује зрна каже се: *узрїло се, умѐуно се*.
- 2.7.20. За поврће које још није стигло за брање и употребу каже се: *није зрѐло, још је зелено*.
- 2.7.21. За недовољно зрело поврће каже се: *јако, њ_длузрѐло*.
- 2.7.22. Кад је поврће достигло зрелост каже се: *зрѐло (је), са̀зрело*.
- 2.7.23. Поврће које рано сазрева је *ра̀но*.

2.8. ПОВРЋЕ ОМЕТЕНО У РАЗВОЈУ

Називи за поврће ометено у развоју сврстани су у осмо семантичко поље.

- 2.8.1. За поврће које је заостало због суше каже се: *за̀кржљавило, за_д_стало*.
- 2.8.2. За поврће које је заостало због кише каже се: *їр_д_јало*.
- 2.8.3. За поврће захваћено сланом каже се: *уваїшио та мр_а_з*.
- 2.8.4. За поврће оштећено градом каже се: *ї_д_и_у_ко (та) л_ед*.
- 2.8.5. За биљку која је опустила листове каже се: *в_е_не*.
- 2.8.6. Лишће згрудвано усред болести је: *суво л_и_ш_и_е*.
- 2.8.7. За лишће са местимичним ситним наборима информатори нису имали посебан назив.
- 2.8.8. Болест која се манифестује појавом пламених мрља на лишћу зове се: *їламењача*.
- 2.8.9. За неправилно развијену главицу биљке каже се да је *за̀кржљавила, у_д_арила ме_д_љика*.
- 2.8.10. Ободели плод назива се: *ї_р_у_ле_ж, ї_р_у_ли*.
- 2.8.11. Плод који је напао црв зове се: *цр_в_љив, ї_р_у_о њл_од*.
- 2.8.12. За паприку која има доста некавалитетног плода каже се: *не у_с_ї_е_ва до_бро*.
- 2.8.13. Поврће нападнуто вашима је *ва_ш_љиво*.
- 2.8.14. За поврће које има жижак каже се: *ї_д_ј_о та ж_ї_ж_ак*.
- 2.8.15. За поврће које се опоравило од града каже се: *о_ж_ї_вило, њ_о_в_ра_ї_шило се*.
- 2.8.16. Када биљка извесно време не напредује каже се: *б_д_лу_је, за_д_стала*.
- 2.8.17. За биљку која изгуби својство сорте којој припада каже се: *изме_ї_ла се*.

2.9. БРАЊЕ

У оквиру деветог семантичког поља нашли су се називи којима се именују радње везане за брање повртарских култура.

- 2.9.1. Убирање плодова паприке, парадајза, пасуља назива се *брање*.
- 2.9.1.1. Убирати плодове паприке каже се *бра_ї_ши*.

- 2.9.2. Убирање плодова кромпира назива се *вђђење*.
 2.9.2.1. Убирати плодове кромпира каже се *вђдиџи*.
 2.9.3. Посебно одабрани, лепо плодови зову се *џзабрани*, *џрва класа*.
 2.9.4. Вршити класификацију плодова каже се *одрвајати*.
 2.9.5. Плодови одабрани за садњу су *лџи џлодови*.
 2.9.6. Убирање плодова лука, ротквице назива се: *чужање*, *вђђење*. Информатори кажу *чужамо*.
 2.9.7. Последњи плодови паприке зову се *џабрици*.
 2.9.8. Чистити зрнасти плод од земље и прашине каже се *решџати*, *вђјати*.

2.10. АЛАТ

Називи алатки и помагала који се користе у повратарству груписани су у десето семантичко поље.

- 2.10.1. Држач вила, мотике назива се: *држљица*, *држале*.
 2.10.2. Алатка којом се праве отвори у земљи ради сађења назива се: *моџика* и *џрљак*.
 2.10.3. Метална алатка за покривање семена именује се лексемама: *џрабуље* (у јд. *џрабуља*), *моџика* и *џџарџало*.
 2.10.3.1. Радња покривања семена помоћу претходне алатке зове се: *џрабуљање*, *заџрџавање* (мотиком) и *џџарџање* (шпарталом).
 2.10.4. Алатка којом се копа назива се *моџика*.
 2.10.5. Алатка којом се копа тврда земља је *бужак*.
 2.10.6. Алатка слична претходној, са једном зашиљеном страном зове се *крџи*, *џџук*.
 2.10.7. Мала мотика за окопавање баште назива се *моџичица* / *моџичица*.
 2.10.8. Алатка којом се риља је *џшов*.
 2.10.8.1. Постоје две врсте ашова – онај *са зџијом* и *без зџије*.
 2.10.9. Алатка којом се уситњује земља именује се лексемом *џрабуљице*, *џрабуље*.
 2.10.9.1. Врсте грабуља: *дрвене* (за кромпир) и *џдзене* (за остало поврће).
 2.10.10. Метална или дрвена алатка са три до четири рога именује се лексемом у облику *pluralia tantum вџле*.
 2.10.11. Алатка за сечење је *џлџв* и *нџз* за *сџење*.
 2.10.12. Решетки суд у коме се пасуљ чисти од земље и другог џубришта назива се *решџо*.
 2.10.12.1. Чистити од земље и прашине помоћу решета каже се *решџати*, *џзвејати*; *да џзвејем*.
 2.10.13. Посуда од прућа са два ручкама назива се *крџа*.
 2.10.14. Дрвена направа помоћу које се преноси терет на рамену зове се *обрџица* / *обрџица*.
 2.10.15. Канта за поливање назива се *џмџер*, *канџа*.
 2.10.16. Апаратура за прскање хемијским раствором именује се лексемом *џџици*.

2.11. КОРОВ

У оквиру једанаестог семантичког поља нашли су се називи корова који расту у башти.

- 2.11.1. Најчешћи корови који расту у башти су: *зџе*, *џџџр*, *сџрак*, *џорџица*, *џџонац* и *џвџи*.
 2.11.2. На питање како су уклањали коров, информатори наводе да су *чужали* и *кџали*.

2.12. СМЕШТАЈ

Називи смештајних објеката и пратећих елемената груписани су у дванаесто семантичко поље.

2.12.1. Поврће се одлагало и смештало у *п̄друм*, ко је имао или у *л̄ајџ* или *на̄ таван*. У подруму се држао кромпир, а на тавану лукац и пасуљ. Кромпир се остављао у *ил̄е̄тене џакове*. Остало поврће (нпр. зелен) информатори су држали у *к̄ор̄и* или су га остављали у *т̄а̄бе* и исто одлагали у подрум или лагум, да се не би смрзло (преко зиме). Једна информаторка наводи да је поврће (конкретно кромпир и зелен) трапила. „*Кр̄ом̄ӣр сам ӣр̄а̄ӣла у ӣр̄а̄ӣове, т̄оре на̄ бр̄е̄. Р̄ӯје ӣско̄ӣамо дв̄е д̄убоке, зн̄аи. Дв̄е д̄убоке, з̄ависи к̄о̄лко смо ӣмали кр̄ом̄ӣра, н̄исмо о̄ндак ӣмали д̄о̄т̄а. О̄нда м̄е̄т̄емо ӣа̄мо д̄оле сл̄а̄ме, о̄нда м̄е̄т̄емо кр̄ом̄ӣр за ј̄ело. Т̄о је б̄ило за ӣр̄о̄дају, за ӣӣјацу, о̄ндак о̄ӣе̄ӣ о̄д̄оре сл̄а̄ме, ӣа з̄ем̄љу м̄е̄т̄емо на̄ ӣт̄о и м̄е̄т̄емо ј̄ед̄ан ӣр̄е̄ӣ, да м̄о̄жемо кад о̄ӣвор̄ӣмо да м̄о̄жемо да в̄а̄д̄ӣмо кр̄ом̄ӣр. Т̄ако смо ӣстӣо и з̄ел̄ен.*”

II

Прикупљена лексика разврстана је у више група према мотиву номинације. Мотиви су рани:

1. **Намена** – чест мотив за номинацију повртарских култура јесте њихова намена. Тако су забележени следећи примери: *сејанац* (црни лук припремљен за сађење), *ситочна реја*, *шећерна реја*, *куџус* за *киселење*, *салатар* (краставац за салате), *семењак* (плод краставца остављен за семе), *ишква* за *наишејаче*, *семени кромпир*.
2. **Изглед** – изглед поврћа је исто важан, а посебно место припада боји.
 - 2.1. **Боја:**
 - 2.1.1. *бела* (пасуљица, бундева, ротква); *бели* (лукац, купус, карфиол, пасуљ, кромпир);
 - 2.1.2. *жуџа* (паприка, бундева, шаргарепа, боранија); *жуџи* (пасуљ, кромпир);
 - 2.1.3. *црвена* (шаргарепа, ротквица, паприка); *црвени* (купус, кромпир);
 - 2.1.4. *браон* (пасуљ);
 - 2.1.5. *зелена* (бундева, паприка, боранија); *зелени* (пасуљ); *шамно зелена* (лубеница);
 - 2.1.6. *плав* (купус, парадајз);
 - 2.1.7. *шарена* (лубеница, боранија); *шарени* (пасуљ).
3. **Облик** – чест мотив номинације је и облик биљке, односно њених делова (*дебели стирук*, *рајаве диње*, *пљоснаи пасуљ*, *округла паприка*, *дуимешара*, *роја*).
4. **Величина** – мотив номинације може да буде величина биљке или њених делова (*дујачке јаке жиле* (купуса), *велике диње*, *дујачки першун*, *дујачки паширмак*).
5. **Посредна мотивација** – често се именовање врши према нечему на шта биљка или њени делови личе. То могу бити:
 - 5.1. други фитоними (*парадајз-паприка*, *пашлицанара/ пашлицанка* (паприка), *ананас* (диња), *рошкван* (першун и паштрмак), *бајремац* (рани грашак), *јабучар* (парадајз);
 - 5.2. називи животиња, делова тела животиње или човека (*ребро* (режањ црног лука), *реј* (део репе), *слоново уво* (врста паприке), *бик* (део црног лука), *лабудов врати* (врста тикве), *волоско срце* (врста парадајза);
 - 5.3. положај који део биљке заузима (*срце* (средњи део диње и лубенице), *месо* (унутрашњи део бундеве), *месо од парадајза*, *срце од шаргареје*, *кожа парадајза*);
 - 5.4. предмет на који биљка или неки њен део личе (*појачар* (врста црног лука), *дуимешара* (округла паприка), *шамбурице* (врста слатке бундеве).

6. **Изглед стабла** – под изгледом стабла мисли се на то да ли је високо, оно које се пуже, пење уз тачку (*бели пасуљ се лозе*) или је ниско, не лози се (*чучавац (пасуљ)*).
7. **Изглед као последица квалитета, односно укуса** (*шећерна репа, кисели кујус, меснај њарагајз* (квалитетан) и *меснај ња њајрика, краљица сласџи* (лубеница), *бела слајка бундева, шећерац* (грашак), *десертна диња*).
8. **Изглед који се јавља као последица деловања нечим** (*сијна, млевена њајрика*).
9. **Као знак лошијег квалитета** (*сиочна репа* (репа која се користи само за исхрану стоке)).
10. **Време садње** – најчешће је то неко годишње доба. Као одредбена реч у сложеној лексеми јавља се придев којим се означава неко годишње доба, најчешће пролеће и јесен (*рани и јесењи кујус, јесењи и њролејњи бели лукац*).
11. **Време убирања плода** – као мотивациона база јавља се и време када се беру плодови (*млади лукац, сијари лукац, рани, роза рани, мајски и јесењи кромџир, њејровски пасуљ, рани новосадски и касни њарагајз*).
12. **Порекло одређене врсте, односно сорте** – одредбена реч у сложеној лексеми указује на порекло сорте (*холански црни лук, хорџошка и лесковачка њајрика, мађарка/ мађарица* (врста лубенице), *америчко чудо* (врста грашка), *рани новосадски њарагајз, њејовац и њолуџејовац* (пасуљ), *домаћи грашак и домаћи њарагајз*).

3. ЗАКЉУЧАК

192

У раду је кроз 12 семантичких поља представљена и анализирана повртарска лексика села Крушедола у Срему. Може се рећи да је сакупљена богата лексичка грађа. Највише лексема регистровано је у првом семантичком пољу, у које су груписани називи повртарских култура, а најмање у последња два, где су сврстани називи корова и смештајних објеката. Уочава се велика разноврсност мотива номинације. Као мотивациона база јављају се: намена, изглед, боја, облик и величина биљке. Мотивација је често и посредна, па се именовање врши према нечему на шта биљка или њени делови личе. То могу бити други фитоними, називи животиња, делова тела животиње или човека и положај који део биљке заузима. Као мотивациона база јављају се и: изглед стабла, изглед као последица деловања нечим, као знак лошијег квалитета, време садње, време убирања плодова и порекло одређене врсте, односно сорте.

Овим прилогом дат је скроман допринос проучавању повртарске лексике на простору шумадијско-војвођанског дијалекта, на терену Срема, а рад може послужити и за нека даља компаративна истраживања, када би се извршило поређење са другим, досад већ обрађеним подручјима.

ЛИТЕРАТУРА

- Бошњаковић, Ж. (1988). Из ратарске терминологије Срема. *ПЧЕСА IV*, Ченеј – Нови Сад, 109–115.
- Бошњаковић, Ж. (1991). Из ратарске терминологије Срема (*nomina instrumenti*). *Српски дијалектолошки зборник XXXVII*, Београд, 709–740.
- Драгин, Г. (1984). Терминологија коровске флоре у Шајкашкој. *Прилози њроучавању језика 20*, Нови Сад, 193–197.
- Драгин, Г. (1991). *Ратарска и њовртарска њтерминологија Шајкашке*. Српски дијалектолошки зборник XXXVII, Београд, 621–708.

- Марковић, Ј. (1991). Из повртарске лексике Заплања. У: *Прилози из фиџолингвистике* I: зборник радова (Жикица Перовић, ур.). Ниш: Филозофски факултет, 33–47.
- Марковић, Ј. (1997). *Јужноморавска њовртарска лексика*. Ниш: Филозофски факултет.
- Милошевић-Петровић, Ј. (2009). *Раттарска и њовртарска лексика села Дебелице*. Ниш: Свен, 1–105.
- Недељков, Ј., Марковић, Б. (2015). *Дијалекатска лексикографиа шћокавској наречја (1818–2014) – библиографиа*. Српски дијалектолошки зборник LXII, Београд, 247–326.
- Николић, Б. (1964). *Сремски њовор*. Српски дијалектолошки зборник XIV, Београд, 201–412.
- Прица, Р. (1991). *Населја у Срему: настјанак, развој, значајни догађаји*. Сремска Митровица: Центар за културу SIRMIMUMART.
- РСГВ (2019). *Речник српских њовора Војводине*, књ. 1–4, Светлана Вареника ... [и др.]; редактор Драгољуб Петровић, 2. измењено и допуњено изд., Нови Сад: Матица српска; Тиски цвет.
- Симоновић, Д. (1959). *Боћанички речник*. Београд: Научно дело, Издавачка установа Српске академије наука.
- Тројановић, С. (1935). О нашим варивима. *Наш језик*, год. III, св. 5. Београд, 150–151.
- Ћурчић и др. (2012). *Атлас насеља Војводине*, књ. I: Срем. Нови Сад: Матица српска, Одељење за друштвене науке.
- Шпис-Ћулум, М. (1995). *Фиџонимија јуџозајадне Бачке (коровска флора)*. Српски дијалектолошки зборник XLI, Београд, 397–490.

VEGETABLE LEXICON OF THE VILLAGE OF KRUŠEDOL IN SREM

Summary

The paper presents a lexical-semantic analysis of vegetable vocabulary, recorded in Krušedol, a small Fruška Gora village in Srem, Vojvodina. The material was collected with the help of the *Questionnaire for recording vegetable vocabulary* of Jordana Marković, in a conversation with older local inhabitants. The collected material was presented and analyzed through 12 semantic fields. Special attention was paid to determining the motive for the nomination. Previous research in this field is not numerous and is mostly related to the Prizren-Timok dialect area, while only one contribution originates from the area of the Šumadija-Vojvodina dialect, from the area of Ваќа. Therefore, this paper is a most contribution to the study of vegetable vocabulary from the area of Šumadija-Vojvodina dialect, specifically from the area of Srem.

Keywords: Serbian language, dialectology, Šumadija-Vojvodina dialect, vegetable lexicon, Krušedol village (in Srem)

Бранкица Марковић
Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија
brankicama@gmail.com